

Ramon Barnils

L'Ylla

Josep Ylla, un dels enviats de TV3 mort en accident a Alemanya la setmana passada, el vaig conèixer a la facultat de Periodisme de Bellaterra. Ell hi estudiava i jo hi feia de professor, però la coneixença va ser d'un altre grau: era d'aquells estudiants que realment volia fer de periodista, així, doncs, immediatament van passar a la condició de col·legues.

De fet, m'hi vaig fixar abans de conèixer-lo: a la llista d'estudiants hi havia el nom complet, Josep Ylla-Català i Puigrefagut. Aquest deu ser de Vic, vaig pensar, i efectivament era d'una de les famílies de pes de la Plana. Era un tímid espectacular amb ambició, potser mai no satisfeta, de sarcàstic permanent.

No li va costar gaire de fer-se notar entre els centenars de matriculats —ja he dit que era dels pocs que volia ser periodista, i em sembla que ja en feia— i va formar grup amb els pocs del seus condeixebles de la mateixa intenció. Ell per les notes anuals i jo pels capricis burocràtics ens vam anar trobant més de la meitat dels cursos de la carrera.

A segons, potser a tercer, ens vam anar a un bar del carrer d'Escudellers, el que surt a la portada del primer disc de Gato Pérez, que havia estat bar de mariners americans i noies *a d'hoc*. Hi vam anar perquè hi posaven música de la que ara en diem salsa, i concretament perquè una de les lletres parla-

va de nosaltres:
Eres

como el periódico de ayer, que nadie quiere ya leer.

Tímid, sarcàstic, va resultar explosiu: s'ho va passar pipa. "Com mai a la vida", opinaven alguns dels seus companys.

Un parell de cursos més tard, avorrits de tot, vaig proposar als qui vulguessin fer una reportatge sobre Salvador Puig-Antich, del gruix d'un llibre. L'Ylla no es va apuntar a la idea, i el vaig anar a buscar:

—No —va dir, acotant el cap, envermellint fins al front, intentat laboriosament una ganyota escèptica i comunicant-me que tenia altres projectes. El reportatge va funcionar, enllà del més il·lús dels optimismes. No crec que l'Ylla es penedís mai de no haver-hi estat: efectivament, tenia altres projectes.

Era tossut, morrut, estudiós, no es fiava de ningú i molt menys dels de dalt (potser perquè, en l'edat anterior, se n'havia fíat massa). No volia tenir fe en res si abans no ho veia: tenia doncs, una enorme bona fe. Abominava de la tendresa perquè era tendre. Va sobreviure a *Trossos* i no ha sobreviscut al miracle de la fi del mur de Berlín: típic d'ell, etern aprenent del sarcasme.

Ha tingut l'enorme sort, i l'enorme desgràcia, de servir per a l'ofici que havia triat. Vaig plorar, i amb llàgrimes grosses, quan Ramon Pellicer farfollava la notícia. No li hauria agradat.

Valençí Puig

Abans de la revolució

En el darrer viatge nord-americà, Gorbaxov va demanar consell a Milton Friedman. El millor món és el dels *Chicago boys*, mentre Àfrica s'enfonsa encara més. Tot sempre anava millor abans de les revolucions i de les descolonitzacions. Abans de tallar-li el coll a Lluís XVI, algú suggerí que seria millor fer-lo anar a Nord-amèrica, a refer-s'hi la vida. A París, la Capella Expiatòria del *square* Lluís XVI demostra que aquell suggeriment no va servir de res: el botxí Samsom —designat pel mateix rei— li tallà el coll amb perícia. Aleshores l'art pretenia retratar com fos la idea de la llibertat: És una bella paradoxa que qui ho aconseguís fos Delacroix, que era fill natural de Talleyrand. Abans i després de les revolucions, el cinisme no defrauda mai.

Fins i tot els historiadors d'esquerra ara troben simpàtic el marit de Maria Antonieta i accepten que en catorze anys feu tres vegades més reformes que Lluís XV en cinquanta nou anys de regnat. Lluís XVI no va construir palaus sinó hospitals i escoles. Indecís, poc coherent, volia que el poble l'estimés. Tal vegada hauria pogut salvar-se encaixant mans amb un règim constitucional i el reformisme, però un bon dia es posava l'escarapel·la tricolor i l'altre el barret frigi. Nostàlgia republicana i nostàlgia monàrquica: és el vaivé de França, sempre desitjosa d'allò que no

té. Mitterrand voldria la corona i De Gaulle governava en nom dels Capets.

La gran nostàlgia seria, en tot cas, per la dolçor de viure d'abans de la revolució, amb capsetes de rapè i un bust de Voltaire, els secrets opulents i les obres de Mostesquieu, la *grand toilette* i els temples, a la filosofia el *boudoir* amb concert de música de cambra i el jardí de Bagatelle. Al Petit Trianon la reina jugava a fer de pastora d'ovelles alpines: una ecologista *avant la lettre* per bé que als libels i a les cançons dels carrers de París fos lesbiana, ninfòmana

i després capaç de depravar el seu fill.

Abans de la guillotina, aquella societat privilegiada i laboriosa s'entusiasma amb els experiments científics i quedava bocabadada amb els globus dels germans Montgolfier.

Després de la retòrica de les revolucions, ens adonem que les reformes sempre foren menys sagnants. La Bastilla trencà el reformisme iniciat per Turgot i ens llegà la idea d'un estat militaritzat —diu Schama—, prototip del totalitarisme modern. Per encarnar el bust de la *Marianne* que representa la República, Brigitte Bardot i Mireille Mathieu ja feren el seu servei. Ara ha pertocat al rostre Chanel de la model Inés de la Fressange. Per sort, som una mica més lluny d'aquelles donotes que tricotaven el més prop possible del cadafal, sempre exigint més sang.

